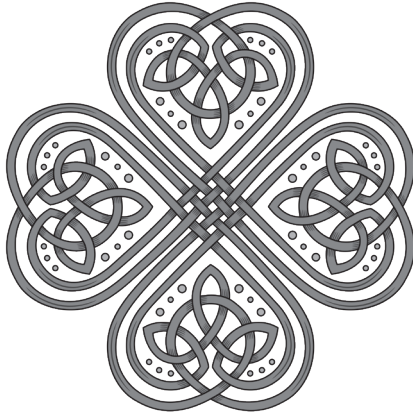


İRLANDA MASALLARI



KUGU, GÖLE YÜK OLMAZ.

DERLEYEN: W. B. YEATS

ÇEVİRİ: SERVİN SARIYER



© KARAKARGA YAYINLARI 194

Dünya Masalları Serisi - 8

*Her hakkı saklıdır. Bu eserin aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü,
telif hakkı sahibinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz.*

İRLANDA MASALLARI

W. B. Yeats

Orijinal Adı: Irish Fairy Tales

Genel Yayın Yönetmeni: Mustafa Kutlukhan Perker

Seri Editörü: Mesud Ata

Çeviri: Servin Sarıyer

Editör: Başak Tan

Görsel Yönetmen: Sedat Gösterikli

Reklam ve Tanıtım Müdürü: Bilgen Ülgen

1-5. Baskı: 2019

6. Baskı: Mart 2020

7. Baskı: Ağustos 2020

8-9. Baskı: Nisan 2021

ISBN: 978-605-2241-88-2

*İmtiyaz Sahipleri: Yelda Cumaloğlu, Mustafa Kutlukhan Perker
KaraKarga Yayınları, Destek Yayınları'nın alt kuruluşudur.*

Yayıncı Sertifika No: 13226

Adres: Abdi İpekçi Cad. No 31/5

Nişantaşı / İstanbul

Tel: (0 212) 252 22 42

Fax: (0 212) 252 22 43

 karakarga.com  info@karakarga.com

 [karakargayayinlari](https://www.facebook.com/karakargayayinlari)  [karakargayayinlari](https://www.instagram.com/karakargayayinlari)

 [karakargayayin](https://twitter.com/karakargayayin)

Baskı: Baskı: Deniz Matbaa Mücellit

Adres: Maltepe Mahallesi Hastane Yolu,

Sokak No 1/6 Zeytinburnu - İstanbul

Tel: 0 212 613 30 06

Matbaa Sertifika No: 48625



Destek Dukkan



İçindekiler

<i>İrlandalı Masalcılar</i>	7
<i>İrlanda Perileri ve Ruhları</i>	11
İrlanda'da Kara ve Su Perileri.....	21
<i>Perilerin Dans Bahçesi</i>	23
<i>Yün Eğirme Yarışı</i>	27
<i>Küçük Gaydacı</i>	39
<i>Peri Büyüsü</i>	53
<i>Teigue</i>	59
<i>Peri Tazısı</i>	73
<i>Gollerus'un Hanımı</i>	81
Kötü Ruhlar	93
<i>Şeytanın Değirmeni</i>	95
<i>Fergus O'mara ve Hava İblisleri</i>	109
<i>Korku Nedir Bilmeyen Adam</i>	119

Kediler.....	133
<i>Ozan Seanchan ile Kedilerin Kralı</i>	<i>135</i>
<i>Owney ile Owney-Na-Peak</i>	<i>145</i>
 Krallar ve Savaşçılar.....	 169
<i>Cuculain'in Şövalye İlan Edilmesi</i>	<i>171</i>
<i>Duleek Kapısının Küçük Dokumacısı.....</i>	<i>181</i>

İRLANDALI MASALCILAR

İrlanda köylülerinin hâlâ perilere inandıklarını söylediğimde insanlar bana şüpheyle bakıyor. Bu makineler ve fabrikalar çağında eski, görkemli, güzel ama artık ölmüş olarak o dünyayı bugüne taşımaya çalıştığımı sanıyorlar. Dönen dişlilerin, gürültülü makinelerin seslerinin peri krallıklarını bu dünyadan uzaklaştırdığı, minik dansçıların ayak seslerini susturduğu bir gerçek.

Ancak yaşlı Bidy Hart hiç de öyle düşünmüyor. Bizim yeni düşüncelerimiz onun sarı dam koruğu kaplı, sazdan çatısının altında henüz hiç duyulmadı. Kısa zaman önce onun Benbulbin yamacındaki evinde, ateşin başında oturup tavada yaptığı ekmekten yerken evinin arkasındaki yeşil dikenli çalılarla kaplı tepede yaşayan peri dostlarını sordum. Onlara nasıl inanıyor bir görseniz! Onları gücendirmekten ölesiye korkuyor. Uzun

zaman bana verdiği tek cevap, “Ben kendi işime bakıyorum, onlar da kendi işlerine,” oldu, ancak büyükbabam hakkında biraz konuştuğumuzda, biraz da benim onun çatısı altında geçen çocukluğumdan bahsettiğimizde dili biraz çözüldü. Zira onların bulunduğu tepelerin altında yaşamış olan benimle periler hakkında konuşmayı, oraya gelip giden İngiliz turistlerle konuşmaktan daha güvenli görüyor. Yine de sözlerini bitirdikten sonra bana “Tanrı korusun,” dedirtmeyi ihmal etmiyor.

Bir kez konuşmaya başladı mı, çenesi düşerdi artık. Eğilip de yemeği karıştırırken yüzü ateşle aydınlanır, bir keresinde Coloney köyünün yakınlarından birinin kaçırılıp yedi yıl boyunca “seçkinlerin” (kabalık etmemek için ve biraz da korkudan, perilerden bu şekilde bahsederdi) arasında yaşadığını, yedi yılın sonunda geri döndüğündeyse ayak başparmaklarının olmadığını çünkü yedi yıl boyunca dans etmekten onların aşınıp düştüğünü anlatırdı. Ben doğmadan kısa bir süre önce civardaki Grange köyünden bir kadının kaçırılıp aylarca peri kraliçenin çocuğuna bakmaya zorlandığından bahsederdi. Bu yaratıklarla ilgili hikâyeleri her zaman çok ayrıntılı olurdu ve kendi

günlük yaşamlarına benzerdi. Bir panayır kurulurdu, bir dans düzenlenirdi, düğünde bir sağdıca bir şişe viski verilirdi, en iyi kadın dansçıya bir kurdele takılırdı. Ona göre periler bizden çok da farklı bir hayat yaşamıyordu, sadece her açıdan bizden daha yüce, daha iyilerdi. En güzel salonlar ve çalışma odaları onlardaydı. Bize çok da şaşırtıcı görünmeyen şeyler onun için birer mucizeydi. Bizim altından ve gümüşten yapılma, taçlarla ve şahane elbiselerle dolu peri dünyasını hayal etmemize yardımcı olacak kitaplarımız ve resimlerimiz varken, onun hayal gücünü canlı tutan tek şey şöminenin üstüne astığı Aziz Patrick resmi, dolaptaki renkli tabak çanaklar ve şömine rafındaki taştan köpek heykelinin arkasına küçük kızı tarafından koyulmuş, üzerinde halk şarkıları yazan kâğıtlardı.

Biddy Hart için görkemlerin en büyüğü olan, ruhunu saran cennet ve peri diyarları, azizler ve melekler, periler ve cadılar, perili dikenli çalılar ve kutsal kuyular sizin ve benim için kitaplar ve resimler ne demekse o demektir. Hatta bunlardan daha fazlasıydı. Birçoğumuz daha monoton ve sıradan bir dünyaya adım attık büyüyünce, ancak onun kalbi hâlâ müzikle dolu. Bir gün

bana, “Burada, kapı girişinde duruyorum,” demişti, “uzun uzun şu karşıdaki dağa bakıp Tanrı’nın ne büyük olduğunu düşünüyorum.” Periler hakkında konuşurken de sesinde hep bir nezaket olurdu. Her zaman genç oldukları, kutlamalar yaptıkları, kendisini günden güne esir alan, kemiklerini sızlatan yaşlılıktan azade oldukları, hatta neredeyse her zaman çocuk oldukları için onları severdi.

Periler olmasa İrlanda köylüleri şiire ve öykülere bu kadar düşkün olur muydu? Denizi ve karayı sevmeyi öykülerinde, efsanelerinde öğrenmemiş olsalar, Donagal’ın köylü kızları ülkenin başka yerlerinde çalışırken eğilip de denizi öperler miydi? Yaşlılar hayatı neşeyle karşılayıp atasözlerini ortaya atarlar mıydı? “Kuğu göle yük olmaz, semeri eşeğe, ruhu da insana,” derler miydi ruhları böyle yakınlarında hissetmeselerdi?

W. B. Yeats

Clondalkin, Temmuz 1891

İRLANDA PERİLERİ VE RUHLARI

İrlanda perilerini iki sınıfta değerlendirebiliriz: Topluluk halinde yaşayan periler ve yalnız yaşayan periler. Topluluk halinde yaşayan periler genelde nazik, iyi huylu perilerdir, ancak yalnız yaşayan periler acımasız olmaya meyillidir.

Topluluk halinde yaşayan periler

Birlikte dolaşan, tıpkı insanlar gibi yeri geldiğinde kavga eden, yeri geldiğinde dost olan bu perileri, Sheoque denen kara perileri (İrlandaca “minik peri” anlamında “Sidheog” da denir) ve Mellow denen su perileri (İrlandaca “denizkızı” anlamına gelen “Moruadh” da denir ama cinsiyeti erkek olanlara ne dendiği bilinmiyor) olarak ikiye ayırabiliriz. Ancak Sheoque teriminin her iki peri türü için de zaman zaman kullanıldığı söylenebilir, zira köy halkının “iki minik peri” olan kırmızı pelelerin su perilerinin gayda çaldığını söyledikleri olur.

1. Kara Perileri: Sheoque denen kara perileri kutsal dikenli çalıları ve tepecikleri mesken tutarlar. Bu tepecikler eskiden koyun ağıllarının olduğu alanlar olarak bilinir. Burada kara perileri evlenir ve yaşar. Birçok ölümlünün aklı eline rek bu dünyaya çekildiği, birçoğunun da perilerin müziklerini duyduğu söylenir. Bunun sonucunda insanların bütün neşeleri yüreklerinden sökülüp alınır ve eğer bir peri doktoru veya Carolan gibi büyük bir müzisyen veya şair bulup da tedavi olamazlarsa, bir yıl ve bir gün sonra ölüp perilerin arasında yaşamaya devam edecekleri söylenir. Kara perileri genelde iyidir ancak çok kötü bir huyları vardır. İnsanların çocuklarını çalar, yerine bin, belki iki bin yaşında yaşlı perileri koyarlar. Bir keresinde İrlanda gazetelerinden birinde bir adam, kendi köyünde meydana gelen buna benzer bir olayı ve papazın perileri çalınan çocuğu geri getirmeye nasıl ikna ettiğini yazmıştı. Bazen yetişkin erkek ve kadınları da çaldıkları olur perilerin. Söylediklerine göre Coloney köyünün yakınlarında, Sligo diye bir yerde gençliğinde periler tarafından kaçırılmış yaşlı bir kadın yaşıyormuş. Yedi yılın sonunda eve döndüğünde bu kadının

ayak başparmakları yokmuş çünkü yedi yıl boyunca dans etmekten parmakları aşınıp düşmüş. Zaman zaman kara perilerinin insanlara böyle zararlar verdiği duyulur ancak bu cezalar hiçbir zaman haksız yere verilmemiştir. Söylediklerine göre bir keresinde County Down’da altı ay içinde iki kişiyi öldürmüş periler. Ancak bunlar kara perilerine ait dikenli çalılar söken kişilermiş.

2. Su Perileri: Merrow denen su perilerinin sık sık görüldüğünü söylerler. Bir keresinde köyün balıkçılarının hiç su perisi görüp görmedikleri sorulan köylü bir kadın, “Onları görmekten pek hoşnut kalmazlar,” diye cevap vermiş. “Genelde o periler havaların kötüye gideceğinin işaretidir.” demiş. Söylenenlere göre su perileri bazen küçük, boyunsuz öküzler şeklinde sudan çıkarlarmış. Kendi biçimlerindeyse kuyrukları balık şeklindeymiş ve İrlandalıların “cohuleen druith” dedikleri kırmızı başlıklar takarlarmış. Croker’e göre bu perilerin erkek olanlarının yeşil dişleri, yeşil saçları, domuza benzer gözleri ve kırmızı burunları olurmuş ancak kadın olanları çok güzelmiş ve yeşil saçlı erkek periler yerine yakışıklı balıkçıları tercih ederlermiş.

Son yüzyılda Bantry yakınlarında derisi balık gibi pullu bir kadın yaşamış. Söylenenlere göre bir balıkçı ile bir su perisinin çocuğuymuş.

Yalnız Yaşayan Periler

Bu perilerin neredeyse hepsi kasvetli ve korkutucudur ancak içlerinde iyi yürekli ve cesur olanları da bulunur.

1. Leprikon: Adı, İrlandaca “ayakkabıcı anlamına gelen “Leith bhrogan” kalıbından gelir. Bu yaratığı genelde bir çitin dibine oturmuş, yırtık bir ayakkabıyı onarırken görürsünüz. Onu yakalayıp da altın dolu küpünü almayı başarabilenlerin talihi açılır ancak gözlerinizi bir an bile ayıracak olsanız bu peri dağılan bir bulut gibi yok olur ortadan. Şeytani bir ruh ile pek seilmeyen bir perinin çocuğu olduğu söylenir ve McAnally’e göre iki yanında yedişer düğme olan kırmızı bir ceketle kalkık kenarlı bir şapka giyer.

2. Cluricaun: Bazıları bunun Leprikon’a verilmiş başka bir isim olduğunu düşünüyor, Adı, İrlandaca “Clobhair-cean”den gelir. Geceleri ayakkabı

yapmayı bırakıp eğlenmeye çıktığında onu görenlerin ona bu ismi verdiklerini söylüyorlar. Cluricaun genellikle şarap mahzenlerini soyar, eğlence olsun diye koyunlara ve çoban köpeklerine biner, sabah olduğunda sahipleri bu hayvanları çamur içinde bulur.

3. Gonconer veya Ganconagh: Adı, İrlandaca “tatlı dilli” anlamına gelen “Gean-canogh”den gelir. Bu da Leprikon türünden bir yaratıktır ancak onun aksine epey aylaktır. Issız vadilerde görülür, ağzında hep bir piposu vardır. Zamanını kadın çobanlarla ve sütçü kızlarla sevişerek geçirir.

4. Far Darrig: Adı, İrlandaca “Kızıl Adam” anlamına gelen “Fear Dearg” den gelir. Bu yaratık peri dünyasının hilekâridir. *Peri Büyüsü* hikâyesindeki peri muhtemelen bu türdendir. Bu, yalnız yaşayan ve çoğunlukla habis periler arasında Far Darrig’den daha alçağı bulunmaz. Her hayalet gibi o da kötü rüyaları var eder.

5. Pooka: Adı, İrlandaca “Púca”, “keçi” anlamına gelen “poc” kelimesinden türemiştir.